

vestnik

Letnik XXX.

Celovec, petek, 16. maj 1975

Štev. 20 (1710)

OB 20-LETNICI DRŽAVNE POGODBE:

Spomenica koroških Slovencev izročena zvezni vladi na Dunaju

„Ker gre za osnovne pravice naše narodnostne skupnosti, ki je zaradi dosedanjega nezadovoljivega reševanja člena 7 in vsled ne-nehnega pritiska nemškonacionalističnih sil danes dejansko ogrožena že v svojem jedru, se ne moremo več zadovoljevati s „politiko malih korakov“, temveč zahtevamo takojšnjo globalno rešitev vseh odprtih življenjskih vprašanj na osnovi vidikov in predstav, obrazloženih v naši spomenici.“

Tako so poudarili predstavniki obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev v sredo 14. maja, ko so v odsotnosti zveznega kanclerja dr. Kreiskega (ki je bil na uradnem obisku v Bolgariji — op.ured.) predali pravosodnemu ministru dr. Brodi za avstrijsko zvezno vlado „Spomenico koroških Slovencev ob 20-letnici podpisa državne pogodbe“. In tako so poudarili istega dne tudi na tiskovni konferenci na Dunaju, kjer so predstavniki domačega in inozemskega tiska seznanili s spomenico ter jim tolmačili položaj in težnje slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.

V delegaciji so bili: za Zvezo slovenskih organizacij na Koroškem predsednik dr. Franci Zwitter, podpredsednik Hanzi Ogris in član izvršnega odbora dr. Avguštin Mal-le; za Narodni svet koroških Slovencev pa podpredsednik dr. Matjež Grilc, osrednji tajnik dipl. jur. Filip Warasch ter član odbora Karel Smolle.

Nova spomenica, ki sta jo osrednji organizaciji predali zvezni vladi na željo kanclerja dr. Kreiskega, je ponoven dokaz pripravljenosti koroških Slovencev in njihovega predstavništva, konstruktivno sodelovati pri reševanju odprtih vprašanj, in to v prepričanju, da je zadovoljivo rešitev mogoče doseči le v sporazumu in sodelovanju med prizadeto manjšino ter pristojno zvezno vlado in zakonodajalcem. Da sta po tem načelu ravnali že doslej, dokazujejo osrednji organizaciji tudi s tem, da v spomenici opozarjata zvezno vlado na dolgo vrsto vlog, predlogov in zahtev, ki sta jih v zadnjih dvajsetih letih naslovili na pristojne dejavnike. Vendar pa vlada in zakonodajalec pri reševanju posameznih določil člena 7 nikdar nista upoštevala teh predlogov, marveč so bile vse dosedanje ureditve sprejete brez sodelovanja manjšine in celo proti njenim izrecnim pomislekom.

Zaradi dosedanjega zamudnega, postopnega in le delnega, skrajno restriktivnega reševanja tudi prva Spomenica koroških Slovencev iz leta 1955 nič ni zgubila na svoji aktualnosti; slejkoprej je ohranila svojo veljavnost in jo obe organizaciji zato ponovno v celoti posredujejo zvezni vladi. Hkrati v novi spomenici opozarjata na posledice, ki jih imajo za manjšino dosedanje reševanje (ali bolje: nereševanje) določil člena 7, ne-nehni pritisk nemškonacionalističnih sil ter strukturne spremembe na političnem, kulturnem in gospodar-

skem področju. Predvsem pa navajata konkretne predloge za reševanje.

Izjava SFRJ

OB 20-LETNICI
AVSTRIJSKE DRŽAVNE
POGODBE

Ob 20-letnici podpisa avstrijske državne pogodbe je objavil zvezni izvršni svet SFRJ Jugoslavije posebno izjavo, v kateri je izrazil zaskrbljenost, ker Avstrija v vseh teh letih še ni izpolnila svojih mednarodnih obveznosti. Pri tem jugoslovanska vlada posebej opozarja na neizpolnjena določila člena 7, na nepovrnjene kulturne dobrine ter na delovanje raznih protijugoslovanskih in nacionalističnih organizacij v Avstriji.

Besedilo jugoslovanske izjave bomo objavili v prihodnji številki našega lista.

nje odprtih vprašanj, kakor se postavljajo v zvezi s posameznimi določili člena 7 glede enakopravnosti slovenskih državljanov, šolske ureditve, enakopravnosti slovenskega jezika, udeležbe na kulturnem, upravnem in sodnem ustroju ter zaščite etničnega značaja.

Z vso odločnostjo obe organizaciji ponovno odklanjata vsakršno obliko ugotavljanja ali preštevanja manjšine ter izražata pričakovanje, da bo zvezna vlada spomenico koroških Slovencev upoštevala kot podlago za nadaljnje reševanje člena 7 in da bo z reševanjem takoj pričela. V tej zvezi v spomenici poudarjata, da je treba v sporazumu s slovenskima osrednjima organizacijama izdelati točen terminski koledar, „ker od slovenske narodnostne skupnosti ni več mogoče pričakovati, da bo izpolnitev člena 7 državne pogodbe in s tem zagotovitev njenih življenjskih pravic odvisna od naključij ali se bo celo zavlekla za nadaljnjih dvajset let“.

Koroški Slovenci smo ob 20-letnici državne pogodbe torej ponovno izpričali pripravljenost, da konstruktivno sodelujemo pri reševanju odprtih vprašanj. Zdaj je na vrsti zvezna vlada, da z dejanji dokaže, ali je iskreno pripravljena izpolniti svoje tozadevne obveznosti!

Ob tridesetletnici zmage nad fašizmom in dvajsetletnici podpisa državne pogodbe

prirejata osrednji slovenski organizaciji — Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem — v nedeljo 25. maja 1975 ob 14.30 uri na glavnem trgu v Pliberku

manifestacijo koroških Slovencev

z naslednjim sporedom:

- pozdravne besede zastopnikov manjšinskih organizacij iz drugih držav;
- govora predstavnikov NSKS in ZSO;
- nastopi pevskih zborov, folklornih skupin in godbe na pihala.

Rojaki! Slovenke in Slovenci, mladina!

Zberimo se vsi na manifestaciji, na kateri bomo izpovedali našo nezlomljivo življenjsko voljo in podkrepili našo zahtevo po globalni izpolnitvi člena 7, ki je sad našega doprinosa v boju proti fašizmu.

Na prireditvi bomo z veseljem pozdravili tudi predstavnike manjšinskih organizacij iz drugih držav, prav tako pa tudi pripadnike sosednega naroda, ki se nam bodo solidarno pridružili v boju za resnično in vsestransko enakopravnost, proti vsakršni obliki ugotavljanja, za prijateljsko sožitje obeh narodov v deželi.

Prireditev bo ob vsakem vremenu. Za udeležence iz Zilje in Roža ter z Gur bodo vozili posebni avtobusi; točen vozni red bo objavljen pravočasno.

! V nedeljo 25. maja vsi na MANIFESTACIJO KOROŠKIH SLOVENCEV !

Narodni svet
koroških Slovencev

Zveza slovenskih organizacij
na Koroškem

Mogočna proslava tridesetletnice osvoboditve in zmage nad fašizmom

Praznovanje 30-letnice osvoboditve in zmage nad fašizmom je v Sloveniji brez dvoma doživelo višek z osrednjo proslavo, ki je bila konec minulega tedna v Ljubljani. Za to priložnost je bilo mesto-horaj bolj kot kdajkoli srce vsega slovenskega naroda, kajti 140.000 ljudi iz vseh krajev Slovenije, iz ostale Jugoslavije in iz zamejstva se je zbralo na Trgu revolucije, kjer je bil v okviru mogočne manifestacije odkrit spomenik revoluciji — pomnik boja in zmage. S tem spomenikom so Slovenci, kakor je dejal predsednik predsedstva SRS Sergej Kraigher, izpolnili svoj dolgotrajni dolg generacijam, ki so revolucijo pripravljale in jo pripeljele do zmage. „Oddoljujemo se vsemu naprednemu v naši zgodovini, njenim najslavnejšim tradicijam, ki jih je v svojem revolucionarnem žaru socialistična revolucija spojila in pretalila v novo, neizbrisno zgodovinsko dejanje; s tem izpolnjujemo svoj dolg do žrtev, ki so padle v tem boju, do vseh, katerih življenje in trpljenje je vikano v zmago revolucije in njene sadove.“

V slavnostnem govoru je pred-

sednik Kraigher spomnil na junaško narodnoosvobodilno borbo, v kateri so slovenski narod in ostali jugoslovanski narodi doprinesli ogromne žrtve za osvoboditev svoje domovine. Ko v teh slavnostnih

stala in zrastle Socialistična federativna republika Jugoslavija, ki s svojo neodvisno mednarodno politiko in z razvojem socialističnega samoupravljanja predstavlja pomemben dejavnik miru, protiim-

zato s potrebno pozornostjo spremljajo zlasti vse, kar se dogaja v sosednjih državah. Opozoril je, da odnose z Italijo bremenijo pritiski fašističnih sil in iredentistične zahteve, medtem ko pripadniki slovenske manjšine v Italiji še ne uživajo položaja enakopravnih državljanov. Glede Avstrije pa je predsednik Kraigher poudaril:

„V Avstriji je razvoj v zadnjem letu jasno pokazal, da vodstva avstrijskih, v parlamentu zastopanih političnih strank, skupno z avstrijsko vlado in drugimi organi republike Avstrije ne spoštujejo avstrijske državne pogodbe v nekaterih njenih bistvenih delih. Dejansko gre za poskus revizije državne pogodbe v interesu velikonemških nacionalistov in neonacistov. To velja zlasti glede določil o prepovedi obnavljanja nacističnih organizacij in nacistične dejavnosti, torej tistih določil, ki so bila vnesena v avstrijsko državno pogodbo, da bi se razvoj Avstrije postavil na demokratične temelje in preprečilo oživljanje nacizma. Tako se tudi ne izvajajo določila o prepovedi delovanja organizacij v voj-

(Dalje na 8. strani)

Jutri na Poljani

PROSLAVA 30-LETNICE ZADNJIH BOJEV

Na Poljani pri Prevaljah bo jutri ob 10. uri velika proslava, posvečena 30-letnici zadnjih bojov v drugi svetovni vojni, ki jih je jugoslovanska osvobodilna vojska bila prav na tem kraju z umikajočo se nemško vojsko in njenimi domačimi sodelavci.

Slavnostna govornika bosta predsednik republiške konference SZDL Slovenije Mitja Ribičič in predsednik Zveze združenj borcev NOV Jugoslavije Kosta Nadj.

Proslave na Poljani se bodo udeležili predvsem prebivalci koroških občin z obeh strani meje.

dneh — je naglasil govornik — ocenjujemo zgodovinski in mednarodni pomen in razsežnosti zmage narodnoosvobodilnega boja in socialistične revolucije v Jugoslaviji, lahko z vso upravičenostjo ugotovimo naslednje: iz nje je na-

peralističnega boja in socialističnega razvoja v svetu.

Ravno zaradi te svoje politike je Jugoslavija izpostavljena najrazličnejšim pritiskom in je predsednik Kraigher tozadevno ugotovil, da v Sloveniji in Jugoslaviji

Kontinuirana predaja oblasti

še danes vpliva na politično življenje na Koroškem

Tudi na deželni ravni so bile v zadnjih dneh prireditve, ki sodijo v okvir proslav ob 30-letnici zmage nad fašizmom in 20-letnici podpisa državne pogodbe. Zlasti je bila to slavnostna seja deželnega zbora prejšnji teden v Domu glasbe, kjer sta zbranim poslancem in predstavnikom političnega življenja Koroške govorila predsednik deželnega zbora Tillian in deželni glavar Wagner.

Vendar pa se je ta proslava bistveno razlikovala od podobnih

prireditev, ki so bile ob tej priložnosti v drugih državah Evrope. Tukaj namreč ni bilo govora o junaškem boju protifašističnih patriotov in o zmagi nad zločinskim fašizmom; slišati je bilo le o drugi svetovni vojni, o kaosu razpada in o novem začetku. Celo za avstrijske razmere edinstveni primer „kontinuirane“ predaje oblasti (in s tem — vsaj v narodnostnem vprašanju — tudi politične oporoke) neposredno iz rok nacističnih oblastnikov v roke „možem prve

ure“ je pač ustvaril povsem drugačna izhodišča in oblikoval drugačno miselnost, kakor jih najdemo pri narodih, ki so si svojo domovino morali osvoboditi sami z oboroženim bojem in z ogromnimi žrtvami. (Ob obeh govornikih pa so se mimo tega nehoti vsiljevali še osebni spomini: da je bil eden funkcionar nacističnega kmetijstva in drugi Hitlerjev mladinec „na visokem položaju“.)

Dejstvo, da živita na Koroškem dva naroda, je prišlo do izraza le v govoru deželnega glavarja, ki je najprej obsodil vsak ekstremizem — „vseeno kje se pojavi“ —, nato pa menil, da je pretežna večina koroškega prebivalstva, vseeno kateri jezik govori, za razumno sožitje. „Večina vseh Korošic in Korošcev tudi ve, da je naša država prevzela obveznosti, ki jih bo morala nekega dne izpolniti. To zavest izpopolnjuje pripravljenost vseh, da se tem obveznostim ne izmikajo. Kako in kdaj bodo preostale obveznosti izpolnjene, pa je odvisno od tega, kdaj se bodo sporazumele v parlamentu zastopane stranke.“

Ta vse preveč negotova in neobvezna napoved ne more zadovoljiti, zlasti če se spomnimo, kako „dobri demokrati“ so bili Korošci na primer leta 1972: takrat se „svobodine demokracije“ niso končale ob „ograjah zakona“, v katerem je „utelešena suverenost naroda“, marveč je bil zakon prav v imenu neke „demokracije“ poteptan v blato. Dejstvo, da so pred kršilci zakona takrat kapitulirali tudi merodajni politični dejavniki in pristojne oblasti, le še toliko bolj utrjuje prepričanje, da za zagotovitev demokratičnih pravic ne zadostujejo lepe izjave, marveč so potrebna dejanja. Zlasti pa velja to tedaj, kadar gre za pravice manjšine.

Prispevek Avstrije za svojo osvoboditev

Pod zgornjim naslovom je informacijsko-tiskovna služba Avstrijskega odporniškega gibanja (kjer je lani izšla tudi publikacija „Kärnten — ein Alarmzeichen“) izdala brošuro, v kateri je govora o nekaterih akcijah v okviru protifašističnega odpora v Avstriji. Namenoma pravimo, da govori brošura le o nekaterih akcijah, kajti pričevanje se omejuje predvsem na Dunaj in njegovo neposredno okolico ter deloma še na Zgornjo Avstrijsko in Tirolsko, medtem ko o raznih oblikah upora in še posebej o oboroženem boju na Koroškem in Štajerskem v tej publikaciji ničesar ni zaslediti. Edino opozorilo na ta boj je pravzaprav slika, ki kaže avstrijski bataljon (ustanovljen v Sloveniji, kjer se je udeležil vrste težkih bitk z nemško vojsko), ko je leta 1945 vkorakal na Dunaj.

S potrebnim poudarkom pa spominja brošura na tisti del tako imenovane moskovske deklaracije iz leta 1943, kjer so zavezniki opomnili Avstrijo, „da zaradi udeležbe v vojni na strani Hitlerjeve Nemčije nosi odgovornost, ki se ji ne more izmakniti“ in da bo zaradi tega pri dokončni ureditvi merodajen njen lastni prispevek za osvoboditev. Ta prispevek se med drugim odraža tudi v naslednjih podatkih: 100.000 političnih jetnikov iz Avstrije je bilo v nacističnih koncentracijskih taboriščih, kjer je zgubilo življenje 16.493 Avstrijcev, nadaljnjih 16.107 oseb pa so do smrti mučili v gestapovskih zaporih, 2700 ljudi je končalo na moriščih, poleg tega pa je bilo umorjenih 51.500 avstrijskih Židov.

V tem okviru je prispevek, ki smo ga dali v boju proti nacizmu in s tem tudi za svobodo Avstrije koroški Slovenci, vsekakor ogromen; zato je težko razumeti, da brošura o tem prispevku povsem molči. To še zlasti zaradi tega, ker prav Avstrijsko odporniško gibanje sicer izkazuje široko solidarnost z bojem koroških Slovencev za doseg pravic, ki so nam zagotovljene v državni pogodbi. V duhu te solidarnosti je bilo v sredo tudi prirejeno zborovanje na Dunaju, kjer so se pod geslom „Proti neonacizmu — za dokončno izpolnitev državne pogodbe!“ spominjali 30-letnice osvoboditve in 20-letnice državne pogodbe. Poleg predstavnikov Avstrijskega odporniškega gibanja je na zborovanju govoril tudi predsednik Kluba slovenskih študentov na Dunaju Mirko Boročnik.

„To je kršitev državne pogodbe“

Na mnogih prireditvah in proslavah, ki so bile ob 30-letnici osvoboditve in zmage nad fašizmom v Sloveniji in v drugih jugoslovanskih republikah, so med drugim izrazili zaskrbljenost sprčo množičnih pojavov zapelnega oživiljanja nacifašistične miselnosti in dejavnosti v nekaterih deželah, prav tako pa opozorili tudi na nezadovoljivi položaj jugoslovanskih narodnih manjšin v sosednjih državah ter poudarili vsestransko podporo manjšinam v njihovem boju za obstoj in razvoj.

Tako je predsednik mestne konference SZDL Ljubljane Jože Smole na proslavi, kjer so podelili zlate plakete ilegalca in nagrade Ljubljane, najprej spomnil na zgodovinsko vlogo in pomen Osvobodilne fronte slovenskega naroda med narodnoosvobodilno borbo ter na povojni razvoj Slovenije in Jugoslavije, v drugem delu svojega govora pa spregovoril o uveljavljanju samostojne jugoslovanske zunanje politike ter o najrazličnejših poskusih pritiskov na Jugoslavijo. Poudaril je, da naj bo 9. maj, mednarodni dan zmage nad naci-fašizmom, tudi manifestacija odločnosti vseh miroljubnih sil sveta v boju proti vsem oblikam mednarodnega nasilja.

Smole je dejal, da je trideseta obletnica zmage nad fašizmom tudi neposredni uvod v zaključno, tretjo stopnjo konference o evropski varnosti in sodelovanju. Veliko pozitivnega se je zgodilo v Ev-

ropi, je naglasil Jože Smole, toda ob tej ugotovitvi nikakor ne bi smela niti Evropa niti svet prezreti dejstva, da so še vedno sile, ki delujejo proti sodelovanju, ki s šovinizmom in nacionalistično nestrpnostjo zastopljajo ozračje v odnosih med narodi, ki ne spoštujejo mednarodno sprejetih obveznosti, ki še vedno skušajo obnoviti preteklost.

„Dejstvo, da belogardistične, ustaške, četniške in druge izdajalske skupine še vedno uživajo podporo določenih sil v inozemstvu, nas opozarja, da ostanki fašizma še niso popolnoma uničeni in je zato dolžnost vseh protifašističnih sil, da so budne in se borijo proti njim,“ je poudaril predsednik Smole. „Mi Slovenci, kakor tudi nekateri drugi narodi Jugoslavije, prav neposredno čutimo, da ni razlogov, da bi se uspavali. Slovenci v Italiji še vedno ne uživajo tistih pravic, ki jim gre. Oblasti v sosedni Avstriji kršijo jasna določila državne pogodbe od maja 1955 tako glede pravic Slovencev in Hrvatov v Avstriji, kot tudi glede prepovedi sovražne dejavnosti do sosedov. Prav preko ozemlja Avstrije se izvaja posebna vrsta pritiska na Jugoslavijo, kar je najbolj groba kršitev državne pogodbe.“

Dosledni načelom — je zaključil Jože Smole — za katere smo se borili v drugi svetovni vojni in v vseh tridesetih letih svobode, bomo tudi v prihodnje storili vse za

zaščito Slovencev, Hrvatov in pripadnikov drugih narodov in narodnosti, ki živijo izven meja Jugoslavije ter bomo odločno razbijali vse poskuse pritiskov na neuvrščeno, socialistično samoupravno Jugoslavijo.

Kot odkrito protijugoslovansko akcijo so v Jugoslaviji označili tudi nedeljsko „spominsko svečanost“ v Libuči pri Pliberku, kjer so se — kakor vsako leto — speš zbrali pripadniki nekdanjih ustaških enot. Čeprav so varnostne oblasti na podlagi ponovnih protestov jugoslovanske vlade tokrat le preprečile množično zborovanje, pa je tudi ta „zbor“ izzvenel kot izrazita protijugoslovanska demonstracija. Kajti kljub prepovedi policije je govornik izrazil obžalovanje, da prireditve ni dobila „predvideni okvir in značaj“, za zaključek pa zapretil: „Mi smo stari, toda mladi vam tam preko, na drugi strani, sporočajo — nasvidenje!“

Svetnik ambasade SFRJ na Dunaju H. Marinkovič je v ponedeljek protestiral v avstrijskem zunanjem ministrstvu zaradi tega zbora ustašev, ki je bil zadnje nedelje v neposredni bližini avstrijsko-jugoslovanske meje. Sicer pa sta jugoslovanska vlada in veleposlaništvo na Dunaju že pred časom nekajkrat opozorili Avstrijo na priprave za ta zbor in na posledice, ki bi jih lahko imela taka demonstracija ustašev za odnose med obema državama.

V boju za naše pravice nismo sami!

Zvest načelu povezovanja z nemškimi demokratičnimi silami v boju za naše pravice je Klub slovenskih študentov na Dunaju povabil 5. maja 1975 v svoje prostore predstavnike različnih političnih in verskih organizacij. Razpravljali so o vprašanju „Zakaj koroški Slovenci odklanjajo ugotavljanje manjšine“ ter izdali skupno resolucijo, v kateri predstavniki raznih verskih, socialdemokratskih in komunističnih organizacij zavračajo vsakršen poskus ugotavljanja manjšine ter zahtevajo takojšnjo in popolno uresničitev člena 7.

To izjavo smatra KSŠ kot enega izmed vidnejših uspehov svojih prizadevanj za razširitev solidarnostnega gibanja. Zato ob tej priložnosti ponovno poudarja, da bo borba za pravice koroških Slovencev uspešna samo v toliko, v kolikor bomo pripravljeni poslušati se našega najučinkovitejšega orožja: postavljati nemškonaacionalni reakciji nasproti zavezništvo z nemškimi demokrati in jih usmerjati v graditev Solidarnostnega komiteja za pravice koroških Slovencev.

Solidarnostna izjava, ki so jo na pobudo KSŠ na Dunaju izdali predstavniki raznih demokratičnih organizacij, nas utrjuje v prepričanju, da v boju za naše pravice nismo sami, ampak da so sile napredka in demokracije v avstrijski družbi z nami.

Izjava z dne 10. maja 1975 se glasi:

Die unten unterzeichneten Personen und Vertreter verschiedener weltanschaulicher und politischer Richtungen stellen fest, daß eine Minderheitenfeststellung oder „Volkszählung besonderer Art“ eine dem Geist und Buchstaben des Staatsvertrages widersprechende undemokratische Maßnahme darstellt, die den deutschnationalen und chauvinistischen Kräften in ganz Österreich enormen Auftrieb verleihen würde.

Nach dem jahrzehntelangen Abbau der demokratischen Rechte der Kärntner Slowenen, nach den offenen terroristischen Ausschreitungen antislowenischer und antiösterreichischer Kräfte beim sogenannten Ortstafelsturm und den verschiedenen Anschlägen auf slowenische Organisationen und Einrichtungen, würde eine derartige Befragung der Südkärntner Bevölkerung notwendigerweise ein der Realität nicht entsprechendes Bild ergeben. Die Minderheitenfeststellung bzw. „Volkszählung besonderer Art“ würde nichts anderes bedeuten als eine Zählung derjenigen Slowenen, die dem nationalistischen Druck standhalten — und somit eine nachträgliche offizielle Legalisierung dieses nationalistischen Drucks darstellen.

Sie würde gleichzeitig den nationalen Haß und Hader bis ins letzte Dorf hineinbringen und die Bevölkerung von anderen tagespolitischen und wichtigen sozialen Fragen ablenken. Abgesehen davon aber ist eine derartige Befragung an sich schon völlig unnötig, da der Bundesregierung das Siedlungsgebiet der Kärntner Slowenen genau bekannt ist. Wäre dies nicht der Fall, so hätte das zweisprachige Territorium auch in der Schulverordnung von 1945 und selbst in minderheitenfeindlichen Schulgesetzen von 1959 nicht festgelegt werden können. Da die Minderheitenfeststellung in ihrem Wesen eine politische Konzession an fortschrittsfeindliche und deutschnationale Kräfte in ganz Österreich bedeutet, also zur sachlichen Realisierung der Verpflichtungen des Staatsvertrages nichts Neues beiträgt, fassen die unterzeichneten Personen und Vertreter verschiedener weltanschaulicher und politischer Richtungen die vollständige, den Grundsätzen eines fördernden Minderheitenrechtes entsprechende Durchsetzung der im Art. 7 verbürgten Rechte der slowenischen und kroatischen Volksgruppe und die Ablehnung jeglicher Minderheitenfeststellung als Sache aller aufrechten, demokratischen Österreicher auf, und bekunden ihre Bereitschaft, für die Ausweitung der Solidaritätsbewegung für die Rechte der Kärntner Slowenen einzutreten. Nur die vollständige Erfüllung der vertraglich verankerten Verpflichtungen durch die österreichische Bundesregierung kann ein friedliches Zusammenleben beider Volksgruppen auf der Grundlage der nationalen Gleichberechtigung gewährleisten!

Dr. Herbert BERGER, Vorsitzender der Chilo-Solidaritätsfront
Ilse BEYER, Pfarrvikarin
Mirko BOROČNIK, Vorsitzender des Klubs slowenischer Studenten
Günter DANHEL, Diözesansekretär der Katholischen Stud. Jugend Wien
Gerhard EMRICH, Vorstandsmitglied des Kroatischen Akademikerkubs
Michael GRABER, Vorsitzender des Kommunistischen Studentenverbandes
Friedl GRUNDBÖCK, Sekretär des Österreichischen Friedensrates
Dr. Fritz HANACIK, Generalsekretär der Österreichischen Vereinigung demokratischer Juristen
Josef HINDELS, Vizepräsident der Österreichischen Widerstandsbewegung
Franz KLAR, Sekretär der Österreichischen Widerstandsbewegung
Albrecht KONECNY, Bundesvorsitzender der Jungen Generation in der SPÖ
Adalbert KRIMS, Vorsitzender der Aktion Kritisches Christentum
Hans MOSER, Bundesvorsitzender des Bundes Kärntner Studenten
Josef MOBS, Sekretär der Kommunistischen Jugend Österreichs
DDR. Günther NENNING, Chefredakteur — Neues Forum
Gert OBLASSER, Vorsitzender der Jungen Generation in der SPÖ — Wien
Peter PELINKA, Obmann des Verbandes Sozialistischer Studenten Österreichs — Wien
Walter SAUER, Sekretär der Solidaritätsgruppe engagierter Christen in Österreich
Johannes SEITNER, Jugendleiter
Michael SIEGERT, Redakteur — Neues Forum
Ulrich TRINKS, Leiter der Evangelischen Akademie — Wien
Otto TRNKA, Sekretär der Österreichischen Widerstandsbewegung
Zentralausschuß der Österreichischen Hochschülerchaft (ÖH)
Hauptausschuß der ÖH an der Technischen Hochschule Wien

Slovenska gimnazija v Celovcu

je končno dobila svoje lastno poslopje.

Brez velikih ceremonij in otvoritvenih slavnosti (zadostovala je cerkvena hvalnica „Te Deum“, ker je ta šola pač tako „komunistična“, kakor trdijo določeni krogi na Koroškem) se je slovenska gimnazija v Celovcu minuli teden vselila v novo, posebej v ta namen zgrajeno poslopje. Po dolgih 18 letih „gostovanja“ v tujem poslopju je končno tudi edina slovenska srednja šola dobila lastno streho in s tem se je končalo tudi dolgoletno obdobje stalnega popoldanskega pouka, ki je pomenil dodatno obremenitev tako za dijake in njihove učitelje, kakor tudi za starše.

Da je novo poslopje zgrajeno in urejeno po sodobnih pedagoških potrebah in načelih, je samo po sebi razumljivo in nikakor ne gre za kakšen „privilegij“ manjšine, kakor je — vsaj med vrsticami — razbrati iz poročil v tisku. Ob vsehitvi v novo poslopje pa je ravnatelj dvorni svetnik dr. Pavle Zablatnik dal na razpolago nekaj podatkov, ki zagotavljajo uspešen razvoj te ustanove tudi v bodoče: za novo šolsko leto 1975-76 je že

Ob tem nedvomno pomembnem in razveseljivem dogodku za slovensko gimnazijo pa je treba spomniti tudi na drugo, precej manj razveseljivo okolnost v zvezi s to šolsko ustanovo. Mislimo na nacionalistično gonjo proti koroškim Slovincem in njihovem šolstvu, mislimo predvsem na hujšakški transparent na lanskem zborovanju Heimattiensta v Celovcu, kjer je bila slovenska gimnazija difamirana kot „veliki strup“. Slovenska gimnazija je državna ustanova kot so druge gimnazije in sorodne šole v Avstriji. Torej pomeni napad na tako ustanovo napad na Avstrijo! Kljub temu pa pristojne oblasti vse do danes niso ničesar ukrenile, da bi varovale ugled in čast državne ustanove. Nasprotno: ko so profesorji in dijaki z akcijo samopomoči protestirali proti

temu napadu in od oblasti zahtevali ustrezne ukrepe, so bili na merodajnih mestih mnenja, da to ni „pedagoško“ (deželnemu glavarju Wagnerju kot bivšemu pedagogu bi res lahko prisodili, da bo znal razlikovati, kaj je bolj pedagoško — difamirati šolsko ustanovo kot „veliki strup“, ali pa proti takemu napadu protestirati in s tem braniti ugled šole). In tudi na drugih mestih se niso dosti kaj zmenili, le zvezni kancler dr. Kreisky je na protestno pismo učiteljev in šolarjev slovenske gimnazije odgovoril, da bo zadevo okoli tega „vsekakor nerazveseljivega plakata“ dal raziskati. Vprašanje je samo, če sploh in kdaj se bo v Avstriji našel državni pravdnik in sodnik, ki bo imel voljo in pogum, nastopiti proti Heimattienstu.

Da takega ukrepanja ni pričakovati v primerih, kadar gre za napade na Slovence in njihove ustanove, je ob mentaliteti, ki vlada na Koroškem, še precej razumljivo; da pa tak odnos oblasti doživljamo tudi zdaj, ko gre za čast in ugled avstrijske državne ustanove, je vsekakor značilno za razmere v tej deželi in državi!

Bergova galerija

V PLIBERKU SPET ODPRTA

Od binkošne nedelje 18. maja dalje je Bergova galerija v Pliберку spet odprta, in sicer dnevno od 10. do 12. ter od 16. do 18. ure.

Poleg 142 slik Wernerja Berga, katere so razstavljene že več let, je letos v dveh posebnih prostorih razstavljenih 21 novjših del umetnika, ki so nastala šele letos.

Občina Pliberk vabi prijatelje umetnosti, da tudi letos obiščejo Bergovo galerijo.

Na binkošno nedeljo bo Werner Berg v galeriji navzoč ter bo osebno pozdravljal in vodil obiskovalce skozi razstavo.

zdaj prijavljenih okoli 80 novih dijakov, tako da bo imel prvi razred tudi prihodnje leto tri paralelke.

Koroški Slovenci dograditev lastnega poslopja za slovensko gimnazijo vsekakor z zadovoljstvom pozdravljamo, vendar naša zahvala vsem pristojnim dejavnikom ni izraz neke ponižne hvaležnosti, kakor da bi se zahvaljevali za kakšno posebno darilo. Zavedamo se, da je slovenska gimnazija naša pravica, kakor se zavedamo tudi svojih dolžnosti, ki jih imamo in jih lojalno izpolnjujemo napram državi.

Jubilej bratskega glasila

V torek je obhajal „Primorski dnevnik“ v Trstu tridesetletnico izhajanja. To je vsekakor izredno pomemben dogodek v življenju in boju slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, saj kot osrednje glasilo že vsa desetletja spremlja in usmerja prizadevanja in napore za doseg resnične enakopravnosti Slovencev na Tržaškem, Goriškem in v Benečiji.

„Primorski dnevnik“ — njegov predhodnik „Partizanski dnevnik“ je v letih 1943 do 1945 opravil zgodovinsko nalogo kot edini tiskani partizanski dnevnik v zasužnjeni Evropi — je bil ob svojem jubileju deležen številnih čestitk, katerim se je tudi naš list pridružil z naslednjim pismom:

Ko na današnji dan praznujete tridesetletnico izhajanja „Primorskega dnevnika“, osrednjega in vodilnega glasila slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, se voščilom pridružuje tudi „Slovenski vestnik“ v Celovcu.

Ob visokem jubileju prejmite naše priske čestitke, povezane z najboljšimi željami za nadaljnje uspešno delo v korist obstoja in vsestranskega razvoja slovenskega življa na Tržaškem, Goriškem in v Benečiji. Ker se moramo tudi Slovenci v Avstriji še vedno boriti za priznanje pravic, zagotovljenih po državni ustavi in mednarodni pogodbi, toliko bolj prizadeto in z razumevanjem spremljamo Vaša prizadevanja, da bi si izbojevali resnično enakopravnost na vseh področjih narodnega in družbenega življenja. V teh skupnih naporih pa nas povezujejo tudi svetle tradicije protifašističnega narodnoosvobodilnega boja, v katerem je ravno predhodnik Vašega glasila „Partizanski dnevnik“ izpolnil zgodovinsko nalogo kot edini tiskani partizanski dnevnik v zasužnjeni Evropi.

Prepričani smo, da boste tudi v bodoče prav tako odločno in borbeno nadaljevali odgovorno delo za koristi in blaginjo naših bratov v Italiji. Zato bomo kot doslej Vaše napore spremljali z iskrenim, bratским razumevanjem ter se z Vami vred veselili vsakega uspeha, ki ga boste zabeležili v svojem boju.

To noč so mu misli čudno otrpnile, kar kamnele so. Borštnar ga je vprašal, če je bolan, ker mu je z obraza bral nemir. Medtem ko sta govorila, so mu misli kar nekam odstavale. Kam? Nič ni v človeku, kar ne bi bilo nekoč že na neki način doživelo. Samo nevidne niti so, ki jih ne znamo razvozlati. Ali se da kaj vzeti času? Čudne, blodne misli so mu težile glavo. Kaj bo počel v miru? Ali naj se vrne v svojo domovino, na Češko? Zdaj jo je osvobodila Rdeča armada in morda bo tam tudi zanj kruh. Pred tridesetimi leti se je bila njegova družina izselila iz sudetske Češke v Kočevje. Po razpadu avstroogrske monarhije je prišlo do opuščanja rudnikov in oče je bil prisiljen oditi s trebuhom za kruhom. Podzemlje rudnika mu je kmalu izpilo kri, umrl je, ko je Pemc hodil še v gimnazijo, za njim je kmalu umrla še mati in potem brat, drugi otroci pa so se porazgubili po svetu. Vojsko je odslužil na Češkem. Najdlje je delal v mariborski tekstilni tovarni kot strojnik delovodja. Tam je imel tudi največ prijateljev. Kako bi bilo, če bi se vrnil v tovarno? Vojska ga v mirnem času ni prav nič zanimala.

Zjutraj je vstal mračen in molčeč. S komisarjem Izlokom sta izmenjala nekaj besed, le toliko, da sta vedela, da gresta vsak po svoje in da se zvečer snidejo. Potem je poklical šoferja, mladega fanta iz Koprive onkraj Soče.

„Pelji me v Koprivo,“ mu je ukazal in se usedel na zadnji, oguljen sedež Nemcem zaplenjenega avtomobila.

Zapeljala sta se čez raztresani, samotni Kras. Mimo njiju so brzeli bori in ozelenelo skalovje. Pogreznil se je vase in spet začel razmišljati o stvareh, ki so ga vznemirjale ponoči.

Kaj se skriva za gladko in svetlo zunanostjo posameznika in kaj za na videz trdo skorjo obraza? Kaj je v resnici za navideznimi in kaj za stvarnimi interesi sil, ki se kot zveri bore med seboj? Zdaj imajo, čeprav so utrujeni, še

dovolj moči za novo vojno. Na tihem se je govorilo, da bi se bilo treba z Angleži udariti in jim pokazati, da ne bodo več trgovali s tujo krvjo za južne srebrnike. Ali se ne skriva za njihovo gladko kožo razpadajoč obraz zveri? Borili so se tudi zanje, zdaj pa jim takole vračajo. Koliko krvi so prelili... Toda čemu razmišlja te reči, namesto da bi bil — kot nekateri drugi — od zmage že nekaj dni pijan in bi rajše zaupal v čudeže! Saj pravijo komisarji, da bodo vse uredili diplomati.

S šoferjem nista spregovorila niti besede. Tudi takrat ne, ko je zaval na most prek Soče, ki se je kalna in divja valila proti jugu. Šoferju je igral na licih blažen smehljaj. Doma je bil iz Koprive, kjer ga niso videli že več kot leto dni. Borštnar pa je imel svoj raztepeni štab v drugi Koprivi, v tisti na Krasu...

Pemc ni pomislil na to. Šele pogled na reko mu je preusmeril misli.

„Saj ne greva prav,“ si je rekel. Nenadoma ga je zmrazilo, kot da bi mu kdo nastavljal nož na grlo. Na prazni cesti je zagledal kolono vojakov. Bili so bradati četniki s kučmami na glavah in pasovi nabojev prek prsi. Cesta je bila ozka, nista se mogla takoj zaustaviti in obrniti. Zavozila sta med četnike v upanju, da ju bodo pustili skozi.

Toda že mu je nekaj bradačev zaprla cesto. Pobesnelo so kričali:

„Partizanski major! Ubijmo ga, mater mu partizansko!“ Iz ozadja je zakričal oficir:

„Ne pucajte! Uхватite živog!“

Podivjana drhal je zajezila cesto. Šofer je prebledel, naglo ustavil in skušal obrniti vozilo.

„Vdajta se!“ je zavpil oficir in nameril cev brzostrelke v šoferja. Ko ni nehal sukati volana, je četnik pritisnil. Fant je bolešno kriknil, se naslonil na volan in pritisnil

aula slovenica

Celovec
Paulitschgasse 5-7

v a b i n a

razstavo grafik in male plastike

Janeza Boljke

ki bo odprta od 9. do 30. maja 1975 od ponedeljka do petka med 13. in 17. uro, ob sobotah pa med 9. in 13. uro.

Prisrčno vabljeni!

Razstava Janeza Boljke

Po uspešno zaključeni predstavitvi kiparja Aleksandra Kovača je v prostoru „aula slovenica“ v teh dneh odprta nova razstava akademskega kiparja in slikarja Janeza Boljke iz Ljubljane.

Izbira ni naključna. Boljka se nam predstavlja v plastiki in grafiki kot izrazito moderni umetnik in človek neprestanih novih snovanj. Razstava njegovih del hoče na svoj način zasledovati vse tokove v likovni umetnosti in jih po svoji moči predstaviti našemu človeku.

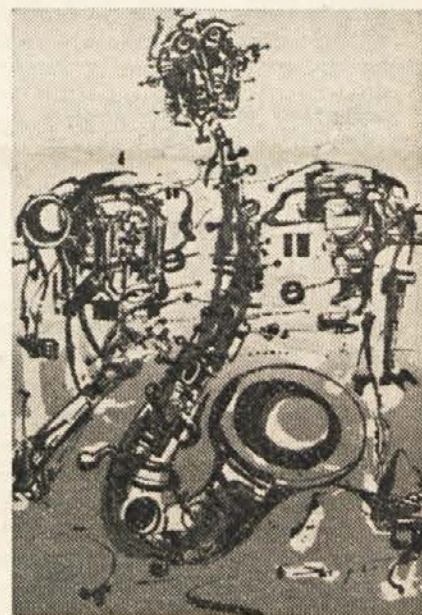
Janez Boljka se je rodil leta 1931 v Subotici in je študiral na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Prvič se je predstavil slovenski javnosti leta 1957. Za prvo dobo ustvarjanja v plastiki je značilna stolpičasta kompozicija, ki preide v plastične oblike. Ta osnovna nota se kot rdeča nit vleče v vsem njegovem nadaljnjem delu. Problematiko obdelave figure je vnesel v tematiko Ribničana, ki ga je izdelal v številnih variantah. Istočasno se loti izdelave portreta. Toda portret jemlje Boljka kot nekaj čisto nevsakdanjega. Ne gre mu toliko za točnost oblik, ampak bolj za proporce celote. Priljubljen in ponavljajoč motiv mu je Ivan Cankar. Cankarja, velika slovenske literature, je prikazal v številnih študijah od poprsja do spomenika. Boljkovo kiparsko dejavnost pa zaokroža serija malih plastik, ki kažejo humanistično sporočilo umetnika.

Drugo področje likovnega izražanja umetnika je grafika. Ona zavzema s pomočjo odtiskovanja razmnogih risb široko možnost razširjanja umetniških del. Na razstavi so pr-

vič predstavljeni javnosti nekateri najnovejši grafični listi, npr. Ekso-dus. Na tem področju je napravil Boljka velik razvoj. Od začetne linearnosti risbe pa vse do plastičnosti grafik, ki se izražajo v mešanih tehnikah in globinskem tisku. Istočasno nam govorijo ne samo o umetnikovem zanimanju za postave, ampak vse bolj za krajino, ki je prikazana na skoraj nadnaraven način.

Janez Boljka je izredno delaven umetnik. Svoja likovna izražanja je predstavil na številnih razstavah ogromnemu številu ljubiteljev moderne jugoslovanske umetnosti.

prof. J. Tehovnik

Janez Boljka: GLASBENIK

STONE SVETINA

279

UKANA

TRETJA KNJIGA

Popoldne ga je obiskal podpolkovnik Borštnar, komandant korpusa. Pogovorila sta se o položaju. Borštnar mu je povedal, da bo naslednji dan sestanek korpusnega štaba, in sicer v Koprivi na Krasu. Na sestanek vabi tudi ožje poveljstvo obeh divizij.

Tudi Borštnar ni bil vesel. Zdel se mu je zelo zamišljen. Povedal je, da bodo v kratkem razformirali korpusni štab, 30. divizijo pa v celoti priključili korpusu narodne obrambe — KNOJ.

„Kaj pa bo z nami?“ ga je vprašal Pemc.

„Kdove kaj... Zdaj, ko smo opravili nalogo, se bomo najbrž razšli, kamor nas bo poslala partija,“ je odvrnil Borštnar.

Pemc si je zaželel, da bi zapustil vojsko takoj, ko bo mogoče, čeprav si je med bojem večkrat želel ustvariti bojno celoto, enotno in trdno kot kremen. Toda sedaj, ko je orožje v resnici utihnilo, se je počutil osamljen. Spomnil se je na mnoge prijatelje, ki so med bojem padli. Mnogo jih je bilo, ki so bili najboljši med najboljšimi. Vsi, ki so preživeli, imajo svoje domače, veselje se snidenja z njimi, on pa nima nikogar več... Celo z dekletom, s katero bi se poročil, sta se razšla, še preden je odšel v hosto. Kdove po čigavi krivdi, njegovi ali njeni, ali po krivdi razmer...

Primož je odložil šarča, postal je komandir oddelka. Nosil ga je tri leta in pomenil mu je del življenja, o katerem je bil prepričan, da se ne bo več vrnilo.

Gegen Säumigkeiten und Diffamierungen

Spomnil se je na Ano. Sele sedaj je razumel njen strah, ki ji ga tudi sreča ni mogla izbrisati iz oči. Le kdo ga je

Nedavno je v Celovcu izšel drugi del knjige z naslovom „Das gemeinsame Kärnten — Skupna Koroška“. Prebiranje te knjige me je utrdilo v prepričanju, da je bil moj nedavni prispevek „Slepila koroške škofije“ (Delo 8. 3. 1975, Slovenski vestnik 14. 3. 1975) povsem točen. Iste misli, ki sem jih kritiziral, so prisotne tudi v tej knjigi. Pri nekaterih od njenih piscev je povsem očitna miselnost, ki jo ves čas zagovarjajo nemški nacionalisti od Heimatdientsta tja do predstavnikov raznih strank.

Knjiga naj bi bila napisana v duhu bratstva in sporazumevanja, o čemer je govorila koroška sinoda. Uredila sta jo oba vodilna sinodala prof. dr. V. Inzko in dr. E. Waldstein. Že zunanja podoba kaže, da v njej ni duha sožitja ali ljubezni. Je že tako, da je nemški napuh tako vsiljiv, da se ne zna skriti niti takrat, ko se hoče. V knjigi piše npr. na naslovni strani, da je izdana v Klagenfurtu. Nikjer ne beremo Celovec, kar bi bilo v duhu sprave in medsebojnega spoštovanja. Prispevki nemških piscev so samo v nemščini, slovenski prispevki pa so dvojezični. To velja v glavnem tudi za ostale priloge. Ali bi bilo preveč, če bi tudi nemške tekste prevedli v naš jezik? Ali to ne potrjuje dejstva, ki ga vsiljujejo velikonemci, da naj dvojezičnost velja le za Slovence?

Prvi pisec je dr. E. Nussbaumer. Obuja lažni mit o tisočletnem sožitju med Nemci in Slovenci na Koroškem, podobno kot Perkonig s svojo sliko hrasta in lipe, ki se objemata. Se le z nastopom nacionalizma v prejšnjem stoletju naj bi prišlo do razhajanj. Odveč je še enkrat poudariti, da je bilo slovenstvo na Koroškem podjarmljeno in zatirano, tja od nesrečne prošnje kneza Boruta za bavarsko pomoč. Po izgubi svobode so prihajali nemški grofje in naseljenci. Središča javnega, gospodarskega in političnega življenja so postajala bolj ali manj nemška. Slovenec je ostal le kmet. Ni torej res, kar nam že v začetku skuša prikazati Nussbaumer. Svojo misel razvija dalje in najde tudi v dobi nacionalnih sporov znova oživljeno težnjo po sožitju, ko so se na obeh straneh trudili za medsebojno spoštovanje. Navaja Rizzija, Einspielerja, Perkonia itd. Perkonigovo delo imenuje himno skupni Koroški. Kakšna pa je vrednost te himne, nam je lepo orisal prof. Messner v Koroških razglednicah, prav ob njegovi viziji hrasta in lipe. Messner piše, da so oba drevesa posekali, ker sta bila preveč nagnata. Nussbaumer se nikjer ne distancira od velikonemških zločinov, storjenih nad Slovenci. Iz njegovih ust ni obsodbe zločinov nacistične oblasti. Toda zelo spretno uporabi nek iztrgan citat Leva De-tela, da bi ožigosal slovenski fanatizem, ko citira: „Naravno je, da lahko opazujemo pri nekaterih slovenskih koroških pisateljih eno vrsto fanatizma...“. Zaključuje s citatom, ki je v polnem soglasju z zloglasno teorijo o dveh ekstremizmi, s katero skušajo pobiti pravične slovenske zahteve oziroma jih postaviti v isto vrsto s šovinističnimi velikonemškimi načrti o uničenju slovenstva. Citira prijatelja pisatelja Perkoniga J. Lindnerja: „Vsi si želimo mir. Daj vsakomur svoje in odstrani provokatorje bodisi z leve, bodisi z desne.“

Sledi prispevek predsednika katoliške akcije Avstrije (o katoliški akciji vemo, da je odigrala v preteklosti skrajno reakcionarno vlogo; v Sloveniji pa je bila steber narodne izdaje, kar pomeni obenem izdajo Cerkev) dr. L. Weiss. V tem prispevku je vsekakor nekaj lepih misli. Toda vse lepe misli ostanejo prazno leporečje ob osnovnem tonu. Ko govori o usihjanju slovenskega življa in o njegovi ogroženosti, tudi on ne sprejme govori o načrtne raznarodovanju. Nasprotno. Posebno poudarja, da bi bilo zgrešeno domnevati, da je usihjanje kriva kaka prisilna germanizacija. Vzrok zanjo naj bi bil le gospodarski. Omenja sicer nasilje v času nacionalsocializma, pravi pa, da germanizacija ni mogoče očitati drugi republiki! Tudi to je neresnica, če se spomnimo samo tega, da državna pogodba ni uresničena, da je bilo kmalu po podpisu te pogodbe ukinjeno dvojezično šolstvo in uveden diskriminatorski šolski zakon itd. Na koncu prispevka kliče obe strani, da vsaj eno leto prekineta s kakršnokoli polemiko, da bi takši prišli do

ozdravilnega „leta molka“. To je zopet v duhu gesla, da naj ekstremisti obeh strani molčijo. Ni drugega, kot uspavanka, ki naj pomiri „emocije“, ali z drugimi besedami: ki naj uspava komaj prebujeno slovensko samozavest. Le neizprosna in ostra borba za narodne pravice bo omogočila preživetje slovenskega življa, vse drugo pa pelje le v molk pokopališč. Dr. L. Weiss to prav gotovo ve. Njegov „Schweigejahr“ in „molk pokopališč“ sta le dvoje otenkov istega hotenja.

Dr. Waldstein, begunec iz ČSSR, predsednik katoliške akcije Koroške, je še izrazitejši in še slabše skriva svojo resnično podobo. Že kar v začetku povzame mit o ekstremistih iz obeh strani: „Nacionalni ekstremi obeh narodov nam dnevno nudijo dokaz njihovega zoženega obzorja: stalno ponavljajo svoja gesla, vedno argumentirajo iz svojega ozkega zornega kota...“. Ko na tak način še naprej „žigosa“ oba ekstrema — čeprav gre enkrat za nasilnika in drugič za žrtev zatiranja —, pride do misli o tem, kako vsaka stran riše svojo lažno podobo, ena „Kärnten in deutschem Stil“, druga „Koroška

neuresničenih zahtevah Slovencev oziroma o neuresničen državnih pogodb. Posebno naj poudarimo misel dr. Vospornika, da bi pri normalnem razvoju danes moralo biti na Koroškem več kot 150.000 Slovencev. Razen tega vsekakor plodnega dela pa najdemo misli, ki jim ne moremo pritrditi. Dr. Vospornik npr. zahteva nadaljevanje notranjeavstrijskega dialoga, dr. Inzko pa svetuje Avstriji, da naj ne prenapne svojih ukrepov, ker bi to prisililo Jugoslavijo k internacionalizaciji vprašanja (ki si je Jugoslavija v resnici, kot pravi dr. Inzko, niti ne želi!). Za kaj gre? Za to, da naj se stvar po-leže, emocije pomirijo. Tudi tu je skrita misel, s katero je zaključil Weiss, ko je pisal o Schweigejahr — letu molka. Čemu torej molk, čemu ne internacionalizacije, čemu dalje voditi dialog gluhih? Pojasnilo dobimo v članku M. Siegerta v Neues Forum (gl. Naš tednik 24. 4. 1975). Siegert piše: „Ruhe in der Slowenenfrage braucht die Regierung schon deswegen, weil sie ihre aufwendigen UNO-Pläne nicht gefährden will (Bau der UNO-City, mit der Perspektive einer Übersiedlung der UN-

tem pa je zelo kritično spregovoril o tem, kako je škofija po vojni prepovedala brati Slovenski vestnik in kako je ekskomunicirala bralce in funkcionarje slovenskih organizacij. Uredništvo knjige opravičuje škofijo, češ, da je tako postopala na podlagi Vatikanskega dekreta z dne 1. 7. 1949, ki prepoveduje sodelovanje s komunizmom. Nato navaja odločbo koroške škofije z dne 19. 9. 1949, ki proglašja Demokratično fronto delovnega ljudstva kot komunistično orientirano in zato ukrepa v smislu Vatikanskega dekreta tako glede te slovenske organizacije, kot glede Slovenskega vestnika. Toda kdor zna čitati, bo takoj videl, da bi škofiji ne bilo treba slediti Vatikanskemu dekretu, ker le-ta govori o komunističnih organizacijah, ne pa o „komunistično orientiranih“. Razen tega vemo, da so v Demokratični fronti delovnega ljudstva sodelovali ljudje raznih nazorov. Jasno je torej, da je bil ukrep izvršen le zato, ker je šlo za slovensko organizacijo. Če te svoje krivde niti danes ne priznajo, oziroma so jo v bistvu z odlokom leta 1967 celo ponovili, pomeni, da se od preteklosti niso distancirali (to

tranjeavstrijski dialog. Mi smo avstrijska manjšina, mi smo koroški Slovenci, nikdar pa nismo jugoslovanska manjšina!“ To, o neizkoriščenem dialogu, je ena od misli Skupne Koroške. Hujša je misel o tem, da koroški Slovenci niso jugoslovanska manjšina. V tem ne moremo videti drugega, kot odmev nekega avstroslovenstva, ki ne more priznati Jugoslavije, ne tiste iz leta 1918, ne nove. Obenem vidim v tem odmevu miselnost, ki še vedno živi na obeh straneh Karavank, miselnost, o nekaki srednjeevropski Sloveniji, o nekaki slovenski Švici itd. — seveda brez Jugoslavije. To je misel, ki takoj išče za pomoč zapad, če se počuti ogroženo. Najprej se je ta misel utelesila v ravnanju kneza Boruta, ki sem ga že omenil. Rezultat je bilo tisočletno podjarmljenje slovenskega naroda in izguba dveh tretjin slovenskega ozemlja. Potem je to misel klerikalne gospode med prvo svetovno vojno, ki je klicala: „Srbe na vrbe!“ Potem najusodnejše dejanje, ki je privedlo do sodelovanja z nemškim okupatorjem in narodne izdaje s strani dela klera v nekdanji Ljubljanski pokrajini. Korenine te miselnosti so se vedno razrastle v veliko zlo, zato jih nikar ne obujati! Vzemimo za primer razmere na Koroškem v prejšnjem stoletju. Že takrat so se pojavili takozvani Nemcem prijazni Slovenci, ki so govorili o spravi. Toda njihovo delovanje se je sčasoma sprevrglo v navadno vindičarstvo, v izdajo slovenskega naroda, kakršno danes zagovarja prof. Einspieler. Najsi so bili klici o prijateljstvu še tako pošteno mišljeni, izid je bil torej drugačen. Jasno je, da Slovenije ni brez Jugoslavije. Tudi koroški Slovenci ne bodo preživeli brez lastne zavzetosti na eni strani in podpore matične Jugoslavije na drugi.

Glede na to, da so se take korenine vedno znova oživele iz katoliških krogov, bi bilo prav, če bi tudi pri nas slišali besedo odločnega distanciranja od njih. Namesto tega nam je ljubljanska „Družina“ že večkrat postregla s hvalo ravnanja celovške škofije. O njem govori kot o „pomembnem prispevku k resnični spravi“. O sestanku v Tinjah pa beremo v bistvu pozitivno oceno, čeprav vsebuje tudi nekaj nejasne kritike: „Čeprav je ta ali oni govornik razvijal misli, katerim v skrbi za naše rojake onstran Karavank ne moremo pritrditi, je bil ta pogovor koristen.“ (Družina, 27. 4. 1975) Če vzamemo v roke Naš tednik z dne 17. 4. 1975, vidimo drugačno podobo; pozitivne so bile le misli dr. Grilca in dr. Moritscha, vse drugo je bilo ena sama dezinformacija, oziroma informacija v narekovaju, vključno s slepilno formulacijo dr. Veiterja o rešitvi vprašanja dvojezičnih napisov v duhu „lingvistične fairness“. Sestanek torej ni bil niti malo koristen.

Mislím, da je zadnji čas, da se slovenska metropolija odločno distancira od odkritih in prikritih protislovenskih dejanj, tako v celovški škofiji, kot s strani škofa Santina, kar se tiče razmer v videmski škofiji. Prav te dni smo za nameček doživeli hudo provokacijo v Trstu s strani škofa Santina, ki v cerkvenem obredu ob otvoritvi spomenika v Rižarni ni dovolil tudi slovenske besede. To dejanje je globoko nekrščansko, saj bi že iz pietete do umrlih, in med temi je bila večina Slovencev, moral spregovoriti v njihovem jeziku.

Večkrat sem v tem prispevku omenil besedo distanciranje. Dr. Zwitter ga na primer zahteva, a zaman, od krške škofije. Prav pa bi bilo, če prav tu omenimo potrebo po distanciranju še od enega vidika po poreklu enakega pojava, kakor ga omenjam tu: po distanciranju od že omenjenega ravnanja dela slovenskega klera med preteklo vojno. Trideset let po osvoboditvi že čakamo na besedo obžalovanja iz ljubljanske nadškofije in prav tridesetletnica bi bila lahko lepa priložnost zanjo. Dokler je ni, moramo razumeti, da pada senca na številne ljudske duhovnike, ki so vedno stali svojemu narodu ob strani, pa tudi na vero, čeprav je bila prva žrtev takih zavijanj, kot jih v tem prispevku omenjam, oziroma plodov takih zavijanj, kot smo jih doživeli med preteklo vojno.

prim. dr. Jurij Zalokar

Das gemeinsame Kärnten - Skupna Koroška ZA KOGA?

a la Slovence“. Nato omeni zahteve po ugotavljanju manjšine, ki jih postavljajo nemško-nacionalni krogi, na drugi strani pa slovenske zahteve po upoštevanju teritorialnega principa. Pri tem se potrudí, da bi rešil zloglasno ugotavljanje manjšine, kar po njegovem ni drugega, kot ugotavljanje teritorija. Piše, da se ugotavljanje manjšine in teritorialni princip torej sploh ne izključujeta! Da bi se izognili nekemu prihodnjemu ugotavljanju, naj služijo kot osnova prejšnji popisi prebivalstva. Ne pove pa, kar so zelo podrobno dokumentirali prof. dr. Zwitter, dr. Zorn in drugi, da tudi prejšnji popisi prebivalstva v Avstriji ne dajejo niti približno resnične slike o številu Slovencev. Še huje je, ko se očitno pridruži heimatdientovski tezi o prastrahu, le da namesto „Ungunst“ napiše samo „Angst“: „Nemški Korošci se bojijo za enotnost svoje domovine in za svojo svobodo — in to po pravici, če smatramo za ponovljive dogodke po obeh svetovnih vojnah.“ Tako njega, kot druge njegove „somišljenike“, bi lahko vprašali le to, če je pozabil, da je mejo na Karavankah podrl Hitler, kateremu je nemško govoreča Koroška pripravila navdušen sprejem, ko je prišel. Podobno kot Nemci v ČSSR. Njegove misli so zelo podobne geslu „Kärnten frei und ungeteilt“, ki ga tako vneto ponavljajo nekdanji člani in nasledniki nacistične stranke.

Kakšno je resnično sožitje, oziroma kakšno je bilo, nam piše v isti knjigi župnik A. Čebulj. Svojo pripoved prične z opisom oskurnitve domače cerkve po volkswehrovcih. Pozdravimo lahko tudi misel, ki jo je zapisal dr. J. Tischler, da je toleranca premalo. Namesto tega kliče po medsebojnem spoznavanju in spoštovanju. Kot klic sinodi in pisem te knjige pa bi lahko vzeli njegovo misel, da so besede premalo in da je treba dejanj...

Prispevka prof. dr. Vospornika in dr. Inzka prinašata nekaj koristnih informacij, ki bralca seznanjajo o

Zentrale von New York nach Wien); diese Pläne stünden sehr in Frage, wenn Jugoslawien Österreich vor der UNO wegen der Slowenen anklagte... Auch die Eiertänze um das Vöest-Projekt in Südafrika werden ja aus diesem Grund veranstaltet.“ Iz tega citata, ki sem ga pustil kar v nemščini, jasno sledi, da tudi pisanje obeh omenjenih piscev ne služi interesom Slovencev, ampak interesom avstrijske države in njenega velekapitala, ki sklepa bogate posle z rasističnim režimom v Južni Afriki. Tega ne spremeni dejstvo, da sta prav gotovo zastavila pero v iskreni želji, da bi koristila svojemu narodu.

Med dokumenti je natisnjeno pastirsko pismo škofa dr. J. Köstnerja z dne 27. 6. 1974. Tudi v njem najdemo misel o ekstremistih iz obeh strani, ko piše, da obe strani „postavljata pretirane zahteve“. To pomeni, da strpa oboje v en koš: na eni strani zahtevo po uresničitvi državne pogodbe, saj Slovenci v svojih izjavah ne zahtevajo nič drugega; in na drugi strani zahteve po uničenju slovenskega življa, izražene v tisti zloglasni misli, da bo na Koroškem mir, ko enega od obeh narodov ne bo več. Vemo, da med Slovenci doslej ni bilo „ekstremistov“. Nihče ni pozival na oborožen odpor in nihče na nasilje, celo za pasivni odpor ni bilo glasu. Ni lepo, če je škof tako zastavljeno pismo lepšal in navajal evangelij, da se „med seboj ljubimo“ (Jan 15, 12). Če že navajamo evangelij, bi lahko tale odstavek: „Za sodbó sem prišel na ta svet, da tisti, ki ne vidijo spregledajo in da tisti, ki vidijo, oslepe“ (Jan 9, 39—40). Zbranim farizejem je Kristus pomen svojih besed tako razložil, ko so ga vprašali, če so tudi oni slepi: „Če bi bili slepi, bi ne imeli greha; tako pa pravite: ‚Vidimo‘; vaš greh ostane.“

Značilna je še ena podrobnost knjige. Za prispevek je bil naprošen tudi dr. F. Zwitter. Omenil je pozitivno vlogo ljudskih duhovnikov in ustanovitev Mohorjeve založbe. Po

npr. zahteva dr. Zwitter). Ker pa se niso distancirali, je glede njih tako, kot pravi pregovor, da volk dlako menja, a narave nikdar.

Knjiga „Skupna Koroška“ torej ni knjiga ljubezni in medsebojnega spoštovanja, ampak primerek, ki dokumentira najbolj črno farizejstvo. Samo potrjuje nam, da smemo ponovno na podoben način oceniti vodilne smeri sinode, kakor in kolikor so usmerjene z vrha in kolikor se tičejo narodnostnih vprašanj. Glas tistih, ki so se v sinodi trudili za resnično spravo, je torej še vedno glas vpijočega v puščavi. Še en dokaz, da taka ocena, kot jo podajam, drži, je v tem, da smo skoraj istočasno lahko čitali v Našem tedniku, kako so v še eni cerkvi odstranili slovenske napise na križevem potu. Polagoma, neopazno, izgublja slovensko obeležje ena cerkev za drugo. Tudi to je „Tafelsturm“; ne brezobzirno odkrit, kakršni je bil tisti, za katerim mislimo, da je stal Heimatdienst, ampak počasen, zahrbtno smrtonosen, pospremljen s sladkimi besedami. Da ni iskrenosti, dokazujejo tudi v tisti knjigi priobčeni prispevki predsednikov koroških strank, za katere vemo, da so se združili v enotno protislovensko fronto, govorijo pa tudi oni o mirnem sožitju, zaupanju in razumevanju, tako kot npr. predsednik FPÖ. Tudi on pri tem ne pozabi obreginiti se ob ekstremizem in dodati, da ni slovenske Koroške.

Nadaljnji dokument, ki potrjuje našo kritiko, je bilo nedavno zborovanje katoliških časnikaev Avstrije, ki si je za kraj sestanka izbral sicer narodno prosvetno izredno delovne Tinje. Po poročilih tiska bi o nemško govorečih govornikih lahko rekli isto, kot o knjigi Skupna Koroška. Kar pa je tam bolj zabolelo, je bilo, da je vidni slovenski javni delavec dr. Inzko spregovoril tiste neverjetne besede, ki so vzpodbudile Narodni svet koroških Slovencev, da se je od njih takoj distanciral. Dejal je: „Slovenske organizacije še davno niso izkoristile vseh možnosti za no-

● Gimnazijci na odličnem
14. mestu

Ljubljana je pretekli teden slavila svojo 30. obletnico osvoboditve. V okviru proslave — na osrednji proslavi osvoboditve je bil odkrit veličasten spomenik revolucije — je spadal tudi športni del: 19. pohod „Po poteh partizanske Ljubljane.“ Tekmovalnega dela in pohoda okoli okupirane Ljubljane se je udeležilo nad 105 000 (1) športnikov in rekreativcev. Letošnji odziv je presegel vse dosedanje rekorde, mesto „heroj“ pa je bil sam središče velikega športnega spektakla, največja športna arena.

Tekmovalni del 19. pohoda po poteh partizanske Ljubljane je bil na sporedu v petek, 9. maja. Na ulicah Ljubljane so ta dan tekmovali udeleženci kolesarske dirke Alpe-Adria na kriteriju prijateljstva, atleti pa so se pomerili v treh standardnih disciplinah — v partizanskem maršu, v štafeti zmage in mednarodnem teku prijateljstva. Kriterij prijateljstva je zmagal Čehoslovak Toth pred domačinom Pleškom in Poljakom Wilczyńskim. Na najzanimivejšem tekmovalnem mednarodnem teku prijateljstva, so sodelovali 103 tekači iz cele Evrope. 4400 metrov dolgo cestno progo je kot prvi pretekel Štefan Polak iz Bratislave (12:26,0) pred Pavelom Penkavo iz Prage (12:27,0) in Anicetom Simoesom iz Lizbone (12:28,0).

V štafeti zmage so dekleta pretekle 3x600 m, fantje pa 3x1000 m. V skupini srednješolskih štafet je tekmovala tudi trojica Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu, ki so jo tvorili Janko Ottowitz, Ciril Hribar in Ignac Domej iz 6. a in maturantskega 8. a razreda. Štafeta Slovenske gimnazije je v svoji skupini zasedla odlično 7. mesto (9:30,0), v skupnem pa se je uvrstila izmed 84 ekip na izvrstnem 14. mestu. Zmagala je nam znana štafeta ravenske gimnazije, z republiškim mladinskim prvakom in tretjevrščenim na državnem prvenstvu Mirkom Štrucem na čelu, dosegla pa je čas 8:41,0 min. V skupini osnovnih telesnovzgojnih organizacij je s strani Slovenske fizikulture zveze v Celovcu tekmovala tudi mladinska štafeta športnega društva Sele, ki je v postavi Rudolf Sukalja, Walter Roblek in Otto Dovjak zasedla 22. mesto. Zastopniki Slovenske fizikulture zveze v Celovcu sicer zaradi svojih uvrstitev niso prejeli plaketa, dobili pa so od organizatorja pohoda „Po poteh partizanske Ljubljane“ v spomin na udeležbo velike telesnokulturne manifestacije ob 30. obletnici osvoboditve knjižne nagrade.

● Košarkarice Slovenske gimnazije v finalu brez sreče

Dijakinje Zvezne gimnazije za Slovence so se v predtekmovalnih za deželno košarkarsko prvenstvo prebile do finala omenjenega tekmovanja, ki je bil v ponedeljek (12. maja) v Celovcu v telovadnici dekliske realke. Dijakinje Slovenske gimnazije so v kvalifikacijski skupini A zasedle 1. mesto in vse je kazalo, da bodo zlahka osvojile v finalu vsaj mesto vice-mojstra.

V prvi tekmi je Slovenska gimnazija igrala z ekipo trgovske akademije iz Beljaka in z enim košem razlike izgubila 30:32. Ekipi sta si bili enakovredni, z nekoliko več sreče pa bi lahko zmagale tudi dijakinje Slovenske gimnazije. Od osmojenega poraza nekoliko oslabilene in potem, ko so nasprotnice namenoma poskodovale najboljšo igralko slovenske ekipe Korenovo, so dijakinje Slovenske gimnazije izgubile tudi drugo igro. Tekma med slovensko gimnazijo in deklisko realko iz Celovca se je končala 20:46 (v kvalifikacijskem krogu pred enim mesecem je zmagala ekipa Slovenske gimnazije 17:15).

Kljub spodrsllaju na finalnih tekmovalnih deželne srednješolskega prvenstva so lahko dijakinje zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu ponosne nase, saj so na 4. mestu najboljših dekliskih ekip na Korškem.

● SAK — Sele 0:0

V velikem slovenskem nogometnem derbiju 2. E razreda sta se v preteklem nogometnem kolu razšla Slovenski atletski klub in Sele z remijem 0:0. Tokrat je spet obvladalo pravilo, da imajo derbiji posebne izide. Sedaj petouvrščeni enajsterici iz Sel je tokrat uspelo, na igrišču favorita SAK iztržiti le-temu remi in točko, ki je pomenila napredek v lestvici za dva mesta. Favorit SAK tokrat tekme ni jemal preveč resno in je nasprotnika podcenjeval. Ta pa je navdušil s svojo borbenostjo in hitrostjo. Remi gre v redu, tako da sta z delitvijo točk lahko obe ekipi zadovoljni.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Korškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32-5-50 — Tiska: Založništva in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec — Borovlje.

Mogočna proslava tridesetletnice

(Nadaljevanje s 1. strani)

ni poraženih sil, naperjenih proti Jugoslaviji kot zavezniški državi in sopolisnici državne pogodbe.

Zaradi tega je slovenska manjšina, ki je bila v Avstriji nosilka protinacističnega odpora, sedaj ostala brez zaščite pred nasiljem in pritiskom velikonemških šovinistov in nacistov. Našim manjšinam ne priznavajo nekaterih bistvenih pravic, ki jim gre do po državni pogodbi in mednarodnih konvencijah in odločajo o njihovem življenju in usodi brez njih, tako da so pripadniki naše manjšine v položaju neenakopravnih državljanov, državljanov drugega reda. Tako kot doslej bo Jugoslavija podpirala boj slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji za njene pravice in zahtevala od Avstrije, da izpolnjuje določila državne pogodbe in izvrši druge neizpolnjene mednarodne pogodbe obveznosti.

Na predvečer osrednje proslave pa so v Ljubljani odkrili spomenik komandantu slovenske partizanske vojske Francetu Rozmanu — Stanetu. Ob tej priložnosti je desettisočnem udeležencem govoril generalpolkovnik Franc Tavčar-Rok, ki je prav tako orisal razvoj narodnosvobodilnega boja in poudaril njegov velikanski delež v boju proti fašizmu. Dejal je, da v Jugoslaviji visoko cenijo prispevek vseh drugih narodov k zmagi nad fašizmom, „vendar prav zaradi tega nima nihče pravice zmanjševati pomena našega prispevka k zmagi nad fašizmom in podcenjevali našega boja ter trditi, da so nas osvobodili drugi,“ kajti — kakor je dejal govornik — nihče in nikoli ne bo mogel zanikati dejstva, da je osvoboditev Slovencev izpod tujega jarma delo njih samih in plod skupnega boja vseh narodov in narodnosti Jugoslavije.

„Pričakovali smo tudi,“ je dejal generalpolkovnik Tavčar, „da bodo dobile naše narodnostne manjšine v nekaterih sosednjih državah svoje nacionalne pravice, kakršne imajo njihove manjšine pri nas, in da bodo pomenile mostove med nami. Žal se naša želja ni uresničila, temveč jim nekatere reakcionarne in hegemonistične sile celo odrekajo narodno pripadnost in kažejo celo želje po delih našega ozemlja.“

Fašizem v svetu je znova oživel in začel dvigovati glavo, je dejal govornik ter opozoril, da sodelavci okupatorja ne samo niso bili kaznovani, temveč so dobili celo zatočišče in možnost, da razvijajo sovražno dejavnost proti Jugoslaviji. „Prav zaradi tega smo mi, borci proti fašizmu, dolžni in poklicani, da se odločno postavimo po robu vsem poskusom narodnostne in rasne diskriminacije.“

kriminacije, zatiranja drugih narodov in oživiljanja fašizma. Obletnico zmage proslavljamo enotni in stabilni, kar je obenem tudi temelj moči splošne ljudske obrambe, ki jo moramo razvijati še naprej, saj živimo v času kriznih mednarodnih odnosov. Naše oborožene sile so dobro usposobljene, sodobno oborožene, idejnopolitično enotne in sposobne, da skupaj z našimi narodi in narodnostmi varujejo svobodo in neodvisnost naše socialistične samoupravne skupnosti. Toda pripravljamo se izključno na obrambo integritete, svobode in neodvisnosti Jugoslavije, nikakor pa pri tem ne ogrožamo kogarkoli drugega, ker bi bilo to v nasprotju z načeli našega socialističnega razvoja in neuvrščene zunanje politike.“

To vsesplošno odločenost in pripravljenost, braniti vsako ped Jugoslavije pred morebitnimi napadalci, pa je manifestirala zlasti velika parada, s katero so v Beogradu v navzočnosti predsednika Tita počastili 30-letnico zmage nad fašizmom in osvoboditve domovine.

Otroci SPD „Danica“ proslavili materinski dan

V nedeljo 11. maja je Slovensko prosvetno društvo „Danica“ spet vabilo na prireditve, dvorani pri Voglu se je zbralo mnogo mamic in drugega občinstva. Čeprav je bila pri sosedu nemška prireditve, je bila naša dvorana nabito polna.

Uvodoma je 35 mladih grl materam zapelo dve pesmi, nato pa je petletna Cvetka Wuttej vneta recitala in zapela pesem „Moja ljuba zlata mama“. Naši otroci pa so še tudi drugače pokazali, da znajo igrati; predstavili so se z igro „Mamičin najlepši dan“ in „V boj za mamico“. Prvo je z njo pripravil učitelj v št. Primožu Mirko Hudl, drugo pa Anica Kežar, ki je spremljala tudi glasbene točke. Videlo se je, da so otroci z veseljem igrali in da so se sprehajali po odru kot doma. Sledila je še recitacija, nato pa je Marjana Polcer zaigrala na citre. Šestletna Olgica in Toni Žužek pa sta nastopila v narodni noši. Olgica je recitala, Toni pa je zaigral na harmoniko. Za konec pa so spet vsi skupaj zapeli dve pesmi, Stanko Polcer pa je spremljal na harmoniki.

V imenu SPD „Danica“ se je predsednik Stanko Wakounig nastopajočim otrokom iskreno zahvalil za prijeten popoldan, vzgojitelje pa je prosil, da bi se še v prihodnje bavili z otroci, ker mladina je naš ponos in bodočnost.

Dana

A V S T R I J A I

SOBOTA, 17. 5.: 16.30 Mala hišica — 17.00 Gradbišče — 17.30 Pustolovščine v Mavrični deželi — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Heinz Conradsova oddaja — 18.25 Prizma — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.20 Šport — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.56 Šport — 20.15 Na tekočem traku — 21.45 Panoptika — 22.05 Kriminalka.

NEDELJA, 18. 5.: 15.30 Štirje otroci in en pes — 16.30 Viki in močni možje — 16.55 Lenuh — 17.00 Moj pes Bumerang — 17.45 Pisana torba — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Poj z nami — 19.00 Stekleni svet Isolde Joham — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.50 Šport — 20.15 Šest žena kralja Henrika VIII. — 21.40 Poljski ljudski plesi — 22.10 Frankie in njegovi pajdaši.

PONEDELJEK, 19. 5.: 15.30 Avto sanj — 16.55 Peter — 17.00 Moj pes Bumerang — 17.45 Bilo je nekoč mesto — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.30 Priče našega časa — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.50 Šport — 20.15 Borova krzna, komedija — 22.00 Impulzi.

TOREK, 20. 5.: 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00

J U G O S L A V I J A

SOBOTA, 17. 5.: 9.55 30-letnica zadnjih bliz za osvoboditev — 15.20 625 — 15.55 Nogomet Proleter : Bor — 17.50 Obzor — 18.05 Mozaik — 18.10 Doktor Seuss — 18.40 Barguzinski zapovednik — 19.10 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik — 19.50 Tedenski zunanje politični komentar — 20.00 „Vuk Bubalo“ — 20.30 Beograjska pomlad — 22.00 Moda za vas — 22.15 Dnevnik — 22.30 Barvna propagandna oddaja — 22.35 Celovec — 22.40 Tujec na vlaku.

NEDELJA, 18. 5.: 8.40 Poročila — 8.45 17 trenutkov pomladi — 10.05 Otroška matineja — 11.10 Mozaik — 11.15 Kmetijska oddaja — 12.00 Poročila — Nedeljsko popoldne — 17.40 Poročila — 17.45 Moda za vas — 18.00 Življenje Leonarda da Vincija — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik — 19.50 Tedenski gospodarski komentar — 20.05 Dijak — 20.50 Življenjski prostor koroških Slovencev — 21.20 Zabavno glasbena oddaja — 22.20 športni pregled — 22.55 Dnevnik.

PONEDELJEK, 19. 5.: 8.10 Šolska oddaja — 16.35 Madžarski dnevnik — 17.25 Ribič in lovec — 17.45 Obzor — 18.00 Jazz na ekranu — 18.35 Mozaik — 18.40 Teritorialna obramba in civilna zaščita — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik — 19.55 Sodobna oprema — 20.05 Giorija — 21.40 Kulturne dia-

gonale — 22.10 Mozaik kratkega filma — Dnevnik.

TOREK, 20. 5.: 8.10 Šolska oddaja — 16.35 Madžarski dnevnik — 17.35 Mala lupinica — 17.50 Risanka — 18.00 Obzor — 18.15 Egipt za časa Tutankamona — 18.40 Mozaik — 18.45 Ne prezrite — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik — 20.05 Druga pomlad na Portugalskem — 20.55 Barvna propagandna oddaja — 21.00 Thibaultovi — 21.50 Dnevnik.

SREDA, 21. 5.: 8.10 Šolska oddaja — 16.35 Madžarski dnevnik — 17.25 Viking Viki — 17.50 Obzor — 18.05 Mladi za mlade — 18.35 Mozaik — 18.40 Po sledih napredka — 19.10 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik — 20.05 Peterka sinjih višav — 21.35 Miniature — 21.50 Dnevnik — 22.05 Rezervirano za šport.

ČETRTEK, 22. 5.: 8.10 Šolska oddaja — 15.55 Nogomet Bor : Dinamo — 17.45 Otroški spored — 18.05 Obzor — 18.20 Vzpon človeka — 19.10 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik — 20.05 Zive vezi — 21.05 Kam in kako na odhiti — 21.15 Četrtekovi razgledi — 21.45 Simfonični orkester RTV Ljubljana vam predstavlja — 22.05 Dnevnik.

PETEK, 23. 5.: 8.10 Šolska oddaja — 16.35 Madžarski dnevnik — 17.15 Pisani svet — 17.50 Obzor — 18.05 Tuja folklor — 18.35 Mozaik — 18.40 Spoznavajmo otrokov svet — 19.10 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik — 19.50 Tedenski notranjepolitični komentar — 20.05 Vesela vdova — 21.40 625 — 22.15 Dnevnik.

V a b i l o

Zveza slovenskih žena je povabljena na enodnevni

IZLET NA GORENJSKO

V četrtek 22. maja 1975 si bomo ogledale razne kulturne in gospodarske zanimivosti Gorenjske. Zbirališče ob 7.30 uri v Celovcu Gasometergasse 10 in ob 8.00 uri pred železniško postajo v Borovljah. Prijave najkasneje do 20. maja na naslov: Celovec, Gasometergasse 10 — tel. (0 42 22) 32 5 50

Zveza slovenskih žena

V a b i l o

na

KONCERT IN PLESNO ZABAVO

v nedeljo 18. maja 1975 ob 20.00 uri pri Soštarju v Globasnici. Nastopa ansambel Gorenjci iz Radovljice.

Prisrčno vabljeni!

Otroci iz Železne Kaple vabijo na MATERINSKO PROSLAVO

ki bo na binkoštni ponedeljek 19. maja 1975 ob 14.30 uri v farni dvorani v Železni Kapli.

Prisrčno vabljeni!

O B V E S T I L O

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku člane in prijatelje obvešča, da bo organiziralo obisk zaključne prireditve

SLOVENSKA POPEVKA 1975

7. junija 1975 v hali Tivoli v Ljubljani. Vstopnice (kategorije) in prevoz staneja skupno šil. 200.—. Prijave pošljite na SPD „Edinost“ v Pliberku (predsednik Joško Hudl) ali pa po telefonu (0 42 35 - 239). Odhod avtobusa iz Pliberka bo ob 15. uri. Zaradi velikega zanimanja priporočamo, da svojo prijavnico čimprej pošljete.

Odbor

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ vabi na

PEVSKI KONCERT

ki bo v soboto 24. maja 1975 ob 20. uri pri Voglu v št. Primožu. Nastopa mešani pevski zbor „KRKA“ iz Novega mesta na Dolenjskem, pod vodstvom dirigenta prof. Radovana Gobca.

K številni udeležbi vabi odbor

V a b i l o

na

PEVSKI KONCERT

Prepevali bodo radiški fantje in dekliski kvartet

SKIOPTIČNO PREDAVANJE

z H. Weissom in T. Ogrisom

v ponedeljek 19. maja 1975 ob 14.30 uri pri Urbanu v Štebnu. Prireditelj SPD Maloščice

v ponedeljek 19. maja 1975 ob 19.30 uri pri Prangerju v Zmolitah. Prireditelj SPD „Dobrač“.

Prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo št. Janž v Rožu vabi na

PEVSKI KONCERT

v soboto 17. maja 1975 ob 20. uri pri Tišlarju v št. Janžu. Nastopajo: Radiški fantje in dekliski kvartet.

Ob petju boste videli skioptične slike H. Weiss in T. Ogrisa pod motom „Poglej pesem, poslušaj sliko!“, katerih tematika bo vsebinsko povezana s petjem.

Prisrčno vabljeni!

V a b i l o

Prisrčno vabimo v nedeljo 18. majnika 1975 (binkoštna nedelja) ob 19.00 uri na

OTVORITEV CAMPINGA ROSENAL — ROŽ

na Kočuh pri Šmarjeti v R. (Wernig), s katero bo povezan

PEVSKI KONCERT

Prepevali bodo radiški fantje in dekliski kvartet. Ob petju boste videli skioptične slike H. Weiss in T. Ogrisa, katerih tematika je vsebinsko povezana s petjem.